

Program dydaktyczno-wychowawczy dla
kl. III przybliżający sylwetkę patrona
szkoły

***DZIECIŃSTWO
MACIEJA KALENKIEWICZA
„KOTWICZA”***

Opracowały:
Małgorzata Krzyżanowska
Ewa Głusiec
Teresa Rakowska
Elżbieta Krzak
Nauczyciele Szkoły Podstawowej nr5 w Kętrzynie.

*Córkom Macieja Kalenkiewicza
Paniom Agnieszce Mironowicz i Danucie Wołagiewicz
dziękujemy za inspirację.
Autorki programu*

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PROGRAMU

W 1993 roku nasza szkoła otrzymała imię Macieja Kalenkiewicza „Kotwicza”, dowódcy Okręgu Nowogródzkiego Armii Krajowej. Ze względu na duży stopień trudności w zrozumieniu przez uczniów zawiłych, wojennych losów „Kotwicza”, praca wychowawcza z uczniami przebiegała dość stereotypowo. Uczniowie poznawali życiorys i twórczość poetycką patrona, opracowywali albumy, gazetki i wystawy. W szkole organizowano konkursy plastyczne i okolicznościowe spotkania z kombatantami. Jedynie w starszych klasach można było dokładniej przybliżyć uczniom postać Macieja Kalenkiewicza, gdyż program historii ułatwiał poznanie tła historycznego, które jest niezbędne do zrozumienia jego działań. Problemem było przybliżenie sylwetki patrona uczniom najmłodszych klas.

Inspiracją do stworzenia tego programu było jedno ze spotkań, które odbyło się w naszej szkole. Zaprzyjaźnione ze szkołą córki Macieja Kalenkiewicza, na spotkaniu z młodzieżą opowiedziały dzieciom historię miłości swoich rodziców. Nie było w tej lekcji historii wojny ani politycznych zawiłości tamtego okresu. To spotkanie uświadomiło nam, że patron szkoły to potężna skarbnica możliwości oddziaływań pedagogicznych.

Niniejszy program zakłada, że uczniowie klas trzecich poznając dzieciństwo Macieja Kalenkiewicza, jego rodzinę, zainteresowania i cechy charakteru, traktując go jak rówieśnika, przejdą lekcje refleksji nad samym sobą. Zaproponowane w programie lekcje zakładają wiele sytuacji, w których uczniowie będą mieli okazję do porównania siebie z małym Maćkiem.

Bardzo chcemy, aby nasi uczniowie ze zdziwieniem odkryli, że ten wielki bohater w dzieciństwie był do nich bardzo podobny, że tak jak oni był słaby i często płakał. Utożsamienie się uczniów z małym Maćkiem, który wyrósł na bohatera będzie dla nas wielkim sukcesem.

Oprócz celów czysto wychowawczych wszystkie lekcje realizują wiele celów dydaktycznych. Uczniowie doskonalą umiejętność pracy zespołowej, czytania ze zrozumieniem, pracy z tekstem, prezentacji, umiejętność opisu i wielozdaniowych wypowiedzi.

Wszystkie lekcje prowadzone są metodami aktywizującymi.

Zakładając, że w klasach starszych nasi trzecioklasiści poznają dorosłe życie patrona szkoły, nie mogliśmy poprzestać jedynie na etapie dzieciństwa. Stąd pomysł zajęć, które poprowadzi nauczyciel historii. Oprócz argumentów czysto merytorycznych za ważny uznano czynnik emocjonalny. Uczniowie rozpoczynając naukę w klasie czwartej (tzw. „progowej”) będą już znali nauczyciela historii. Dla nauczyciela, kontakt i praca z młodszymi klasami będzie ciekawym i pożytecznym doświadczeniem.

Wierzymy, że ten program będzie wspólnym sukcesem uczniów i nauczycieli.

CEL GŁÓWNY PROGRAMU:

Przybliżenie uczniom kl. III postaci patrona Szkoły Podstawowej nr 5 w Kętrzynie Macieja Kalenkiewicza „Kotwicza”.

CELE SZCZEGÓŁOWE

I. WIADOMOŚCI

1. Uczeń zna wybrane fakty z dzieciństwa Macieja Kalenkiewicza:
 - a) zainteresowania małego Maćka,
 - b) nazwę szkoły w której uczył się Maciej i warunki nauki w tej szkole,
 - c) datę i miejsce urodzenia patrona,
 - d) imiona rodzeństwa Macieja,
 - e) adresata i tematykę listów Maćka,
2. Uczeń zna wybrane fakty z wojennych losów Macieja:
 - a) nazwę Armia Krajowa,
 - b) okoliczności skoku spadochronowego do Polski,
 - c) okoliczności bohaterskiej śmierci patrona.
3. Uczeń nazywa symbole umieszczone na sztandarze szkoły (znak skoczków spadochronowych, znak Polski Walczącej, godło Polski).

II. UMIEJĘTNOŚCI

1. Uczeń potrafi:
 - a) ułożyć puzzle z elementów,
 - b) zaśpiewać piosenkę o patronie szkoły,
 - c) opisać sztandar szkoły,
 - d) nazywać własne zainteresowania,
 - e) opowiadać o patronie szkoły.
2. Uczeń rozwija i doskonali umiejętność:
 - a) pracy w grupie,
 - b) pracy z tekstem (ciche czytanie ze zrozumieniem, wyszukiwanie fragmentów),
 - c) porównywania,
 - d) pracy z mapą,
 - e) opisu,
 - f) prezentacji efektów własnej pracy,
 - g) wielozdaniowej wypowiedzi.

III. POSTAWY

Uczeń:

- a) utożsamiając się z małym Maćkiem poznaje samego siebie,
- b) uświadamia sobie, że pewne cechy charakteru można kształtować odpowiednimi metodami wychowawczymi,
- c) rozwija poczucie dumy z faktu posiadania przez szkołę patrona i sztandaru,
- d) rozwija postawy patriotyczne, obywatelskie i uczniowskie.

METODY I FORMY PRACY

A. Podające:

- opowiadanie (opis werbalny i ilustrowany),
- rozmowa kierowana,
- pokaz.

B. Poszukujące:

- obserwacja,
- pogadanka heurystyczna,
- praca z tekstem.

C. Aktywizujące:

- działań praktycznych,
- praca grupowa (zróżnicowana i jednolita),
- praca indywidualna (jednolita i zróżnicowana).

ŚRODKI DYDAKTYCZNE

1. Literatura-wybrane teksty: Jan Erdman „Droga do Ostrej Bramy”, PWN, Warszawa 1990.
2. Zdjęcia patrona .
3. Tekst piosenki.
4. Puzzle wykonane z portretu Maćka.
5. Mazaki, duże arkusze papieru A0, pisaki, klej.
6. Sztandar szkoły.
- 7.. Mapa Europy (fizyczna lub Europa w czasie II wojny światowej)
8. Karty pracy
9. Test ewaluacyjny „Znam patrona mojej szkoły”.
10. Dyplom.

Realizacja programu obejmuje następujące edukacje:

I. Polonistyczna z elementami historii:

- wdrażanie do cichego czytania ze zrozumieniem,
- kształcenie koncentracji uwagi oraz umiejętności pracy z tekstem,
- wzbogacanie słownictwa,
- kształcenie umiejętności formułowania i nazywania własnych zainteresowań,
- kształcenie wypowiadania się i formułowanie myśli w zdaniu,
- samodzielne formułowanie opisu,
- poznanie losów patrona na tle wydarzeń historycznych.

II. Muzyczna:

- nauka piosenki,

III. Estetyczno-manualna:

- układanie puzzli,
- doskonalenie sprawności manualnych,

ZAJĘCIA Nr 1 (Czas realizacji 2 godz.)

Temat: Dzieciństwo Macieja Kalenkiewicza.

CELE

WIADOMOŚCI

Uczeń:

- zna datę i miejsce urodzenia patrona szkoły,
- potrafi wymienić imiona rodzeństwa Maćka.

UMIĘTNOŚCI

Uczeń:

- doskonali umiejętność pracy z tekstem (ciche czytanie ze zrozumieniem, wyszukiwanie z tekstu cech określających charakter),
- umie nazwać cechy charakteru Maćka i własne,
- umie porównać cechy charakteru własne i Maćka,
- wdraża się do pracy zespołowej,
- doskonali umiejętność wielozdaniowej wypowiedzi.

POSTAWY

Uczeń:

- uświadamia sobie że pewne cechy charakteru można kształtować odpowiednimi metodami wychowawczymi,
- identyfikuje się z małym Maćkiem.

METODY I FORMY PRACY:

- opowiadanie nauczyciela,
- pokaz,
- praca z tekstem,
- praca zespołowa (grupowa zróżnicowana)
- rozmowa kierowana.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- tekst pt., „ Dzieciństwo” (*fragm. J. Erdman „Droga do Ostrej bramy”*) – Załącznik nr1,
- zdjęcia Macieja Kalenkiewicza – Załącznik nr2,
- duże arkusze papieru,
- pisaki.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

1. Przedstawienie uczniom tematu zajęć. Zapowiedź programu.
2. Opowiadanie nauczyciela o domu Macieja, prezentacja fotografii (Zał. Nr2)
(Fakty z życiorysu:- urodz. w 1906 roku w Pacewiczach. Tata- Jan, mama- Helena, siostra- Anna (Nula), brat młodszy- Wojtek.)
3. Podział uczniów na grupy. Ustalenie zasad pracy. Przydział zadań. Samodzielna praca grup.

Każda z grup otrzymuje tekst pt. „Dzieciństwo” - Zał. Nr1. Zadaniem grup jest samodzielne przeczytanie tekstu i udzielenie pisemnej odpowiedzi na pytania:

Grupa I - Jaki był Maciek w dzieciństwie?

Grupa II - Co ojcu nie podobało się w zachowaniu Maćka?

Grupa III - Jak ojciec hartował Maćka?

Grupa IV – Czy Wy jesteście podobni do Maćka i w czym ?

Grupa V- Czy wasi rodzice postępują z Wami podobnie jak ojciec Maćka?

4. Prezentacja efektów pracy przez liderów poszczególnych grup.
5. Wyeksponowanie arkuszy z efektami pracy poszczególnych grup w widocznym miejscu w klasie. (początek tworzonej w trakcie realizacji programu wystawy).
6. Ocena pracy uczniów.

ZAJĘCIA Nr 2 (Czas realizacji 1,5 godz.)

Temat: Zainteresowania nasze i Maćka.

CELE

WIADOMOŚCI

Uczeń:

- zna zainteresowania małego Maćka,

UMIĘJĘTNOŚCI

Uczeń:

- doskonali umiejętność pracy z tekstem (ciche czytanie ze zrozumieniem, wyszukiwanie),
- formułuje i nazywa własne zainteresowania,
- porównuje zainteresowania własne i Maćka,
- doskonali umiejętność pracy zespołowej,
- doskonali umiejętność wielozdaniowej wypowiedzi ustnej i prezentacji efektów własnej pracy.

POSTAWY

Uczeń:

- porównując zainteresowania własne i Maćka dokonuje refleksji nad samym sobą.

METODY I FORMY PRACY:

- praca w grupach,
- praca z tekstem,
- opis,
- rozmowa kierowana.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- kolorowe mazaki,
- duże arkusze papieru,
- tekst pt: „Zainteresowania Maćka” – Załącznik nr3.

PRZEBIEG LEKCJI

1. Rozmowa na temat „Czego dowiedzieliśmy się o Maćku na ostatniej lekcji? „
2. Podział klasy na grupy. Przypomnienie zasad pracy. Przydział zadań. Samodzielna praca grup.

Każda grupa otrzymuje duży arkusz papieru i kolorowe mazaki. Arkusz należy podzielić linią pionową przez środek na dwie części. Lewą stronę uczniowie dzielą na tyle pól (poziomych), ile jest dzieci w grupie. Każdy uczeń wpisuje do tabeli (pola) swoje zainteresowania.

Po uzupełnieniu lewej strony arkusza, grupy otrzymują tekst pt: „Zainteresowania Maćka”. Po przeczytaniu tekstu wypełniają dalej arkusze. Wypisują po prawej stronie ulubione zajęcia i zainteresowania Maćka. Następnie każdy w grupie sprawdza, czy jego zainteresowania są podobne do zainteresowań Maćka. Jeżeli tak, to łączy je kolorem przeznaczonym tylko dla siebie.

3. Grupy prezentują efekty swojej pracy:
 - charakteryzują zainteresowania Maćka,
 - wskazują podobieństwa i różnice między zainteresowaniami Maćka a własnymi.
4. Uczniowie umieszczają arkusze z efektami swojej pracy na tworzonej w klasie wystawie.
5. Samodzielna praca w grupach nad kolejnym zadaniem

W tekście „Zainteresowania Maćka” uczniowie podkreślają tytuły ulubionych lektur oraz wynalazki Maćka.

6. W swobodnej rozmowie uczniowie opisują wynalazki Maćka, wymieniają tytuły jego ulubionych książek.
7. Ocena pracy uczniów.

Temat: Maciej w Korpusie Kadetów.

CELE:

WIADOMOŚCI:

Uczeń:

- wie w jakiej szkole uczył się Maciej,
- zna warunki nauki w Korpusie Kadetów,
- wie do kogo Maciej najczęściej pisał listy.

UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń:

- potrafi ułożyć plan dnia,
- porównuje warunki nauki w Korpusie Kadetów i w naszej szkole,
- doskonali umiejętność pracy z tekstem,
- doskonali umiejętność wielozdaniowej wypowiedzi ustnej i prezentacji efektów własnej pracy,
- doskonali umiejętność pracy zespołowej.

POSTAWY

Uczeń:

- uświadamia sobie, że warunki w Korpusie Kadetów wymagały od Maćka hartu ducha i ciała.

METODY I FORMY PRACY:

- praca z tekstem,
- praca w grupach,
- opis werbalny,
- rozmowa kierowana.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- tekst „Warunki nauki w Korpusie Kadetów w Modlinie” – załącznik nr4,
- tekst „Listy Macieja do Nuli „ – załącznik nr5,
- kolorowe mazaki,
- duże arkusze papieru.

PRZEBIEG LEKCJI

1. Dowolna forma „zgaduj-zgaduli” na temat „Co już wiemy o Macieju Kalenkiewiczu?”
2. Podział klasy na zespoły. Przypomnienie zasad pracy. Przydział zadań.

Grupa I

Otrzymuje tekst „Warunki nauki w Korpusie Kadetów w Modlinie”. Po przeczytaniu tekstu uczniowie układają plan dnia w szkole Kadetów. Zapisują plan na arkuszu.

Grupa II

Tekst jak wyżej. Po przeczytaniu tekstu uczniowie i wypisują warunki w internacie i w szkole w Modlinie.

Grupa III

Przedstawia warunki nauki i pracy w naszej szkole.

Grupa IV

Otrzymuje tekst „Listy Macieja do domu”. Uczniowie wypisują o czym pisał Maciej w listach do siostry Nuli.

3. Liderzy grup prezentują efekty swojej pracy.
4. Umieszczenie efektów pracy na wystawie.
5. Pogadanka porównująca warunki nauki w Korpusie Kadetów i naszej szkole.
6. Ocena pracy uczniów.

ZAJĘCIA Nr 4 (Czas realizacji - 1 godz.)

Temat: Nauka piosenki o Macieju Kalenkiewiczu, układanie puzzli.

CELE

WIADOMOŚCI

Uczeń:

- zna tekst piosenki o patronie szkoły „Mały Maciek”

UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń:

- zaśpiewa piosenkę o patronie szkoły,
- wystukuje rytm piosenki,
- ułoży portret małego Maćka z puzzli.

POSTAWY

Uczeń:

- utożsamia się z małym Maćkiem,
- rozwija poczucie dumy z faktu posiadania przez szkołę patrona.

METODY I FORMY PRACY

- działania praktyczne,
- praca z tekstem,
- praca indywidualna i zbiorowa.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- teksty piosenki dla każdego ucznia– załącznik nr6,
- puzzle dla każdego ucznia – załącznik nr7,
- instrumenty perkusyjne.

PRZEBIEG LEKCJI

1. Pogadanka na temat „Co już wiemy o Macieju Kalenkiewiczu?”
2. Rozdanie uczniom tekstu piosenki „Mały Maciek”.

„ Mały Maciek „

I. Chodził tak jak my do szkoły,
Często bywał też wesoły,
Lubił także majsterkować,
Bawić się i spacerować.

Refren: Maciej Kalenkiewicz „Kotwicz”
Maciej Kalenkiewicz „Kotwicz” bis

II A gdy dorósł już i dojrzał,
To poważnie na świat spojrzął,
Został wielkim bohaterem,
A dla nas prawdziwym wzorem.

Refren.....

III Nasza szkoła ma to imię,
Pamięć o nim nie zaginie,
No bo „Kotwicz”- Polak wielki,
To był żołnierz nad stan wszelki.

Refren....

3. Analiza budowy tekstu i treści piosenki.

4. Prezentacja utworu przez nauczyciela.

5. Rytmizacja utworu.

6. Próby wspólnego śpiewania z wykorzystaniem instrumentów perkusyjnych.

7. Rozdanie uczniom kopert z przygotowanymi puzzlami.

8. Samodzielna praca uczniów (układanie portretu Maćka z puzzli). (*portret patrona widnieje na wystawie w klasie*).

9. Wyeksponowanie prac uczniów na wystawie.

10. Utrwalenie piosenki.

11. Ocena pracy uczniów.

ZAJĘCIA 5 (Czas realizacji - 2 godz.)

Temat: Co mówią o Macieju Kalenkiewiczu symbole na sztandarze naszej szkoły?

CELE

WIADOMOŚCI

Uczeń:

- umie nazwać i wyjaśnić znaczenie symboli umieszczonych na sztandarze szkoły,
- zna podstawowe fakty z wojennych losów Macieja Kalenkiewicza,

UMIĘJĘTNOŚCI

Uczeń:

- umie opisać sztandar szkoły,
- doskonali umiejętność pracy w grupie,
- doskonali umiejętność opisu,
- rozwija umiejętność pracy z mapą.

POSTAWY

- uczniowie rozwijają poczucie dumy z faktu posiadania przez szkołę patrona i sztandaru,
- uczniowie rozwijają postawy patriotyczne, obywatelskie i uczniowskie.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE

- mapa Europy,
- sztandar szkoły,
- karty pracy – załącznik nr 8
- koperty z materiałami do pracy w grupach (rozsypanka pojęć i symboli – załącznik nr 9),
- kolorowe mazaki,
- klej,
- nożyczki.

METODY I FORMY PRACY

- opowiadanie nauczyciela,
- opis,
- rozmowa kierowana
- praca w grupach,
- indywidualna praca uczniów.

PREBIEG LEKCJI

1. Lekcję prowadzi nauczyciel historii. W związku z tym przedstawia się i uzasadnia swoją obecność na lekcji.
2. Na prośbę nauczyciela uczniowie opisują ustnie wyeksponowany w klasie sztandar szkoły. Wskazują znane i nieznane symbole umieszczone na sztandarze.
3. Nauczyciel podaje uczniom temat i cele lekcji (nawiązanie do nieznanymi symboli umieszczonych na sztandarze).
4. Opowiadanie nauczyciela na temat wojennych losów Macieja Kalenkiewicza. (wykorzystanie mapy)
W opowiadaniu powinny pojawić się następujące fakty ukazujące tło historyczne losów patrona szkoły:
 - *agresja niemiecka i radziecka na Polskę w 1939r.- początek drugiej wojny światowej,*
 - *udział Macieja Kalenkiewicza w wojnie obronnej Polski,*
 - *ucieczka Kalenkiewicza do Anglii,*
 - *skok do Polski (opisanie znaku spadochronowego),*
 - *tworzenie w kraju oddziałów partyzanckich (AK, AL., BCH),*
 - *metody walki w okupowanym kraju (walka zbrojna, wysadzanie pociągów, rysowanie na murach symbolu Polski Walczącej),*
 - *Kalenkiewicz dowódcą oddziału partyzanckiego (pseudonim „Kotwicz”, stopień wojskowy – ppłk.),*
 - *śmierć Macieja Kalenkiewicza – 1944r.*
W trakcie opowiadania nauczyciel tworzy, zapisując na tablicy, bank nowych pojęć i symboli (AK- Armia Krajowa, ppłk. – podpułkownik, pseudonim, „Kotwicz”, Znak Skoczków Spadochronowych, symbol Polski Walczącej).
5. Podział klasy na zespoły. Przypomnienie zasad pracy. Przydział zadań. *Zadaniem zespołów jest wypełnienie przygotowanej przez nauczyciela karty pracy (załącznik nr 8) z wykorzystaniem elementów rozsypanki (załącznik nr 9) oraz poprzez dorysowanie właściwych znaków i symboli.*
6. Samodzielna praca poszczególnych grup.
7. Prezentacja wyników pracy przez poszczególne zespoły. Wyeksponowanie wypełnionych kart pracy na wystawie.
8. Na prośbę nauczyciela chętni uczniowie opisują ustnie sztandar szkoły uwzględniając poznane na lekcji symbole.

9. Nauczyciel przeprowadza z uczniami krótką rozmowę na temat:

- W jakich sytuacjach towarzyszy nam sztandar szkoły?
- Co to jest poczet sztandarowy?
- Kto może być członkiem pocztu sztandarowego?

10. Indywidualna praca pisemna uczniów na temat: Opis sztandaru naszej szkoły.

12. Zebranie uczniowskich prac do oceny.

13. Ocena pracy uczniów na lekcji.

ZAJĘCIA 6 (Czas realizacji - 1 godz.)

Na tych zajęciach należy przeprowadzić ewaluację postawionych celów. Narzędziem ewaluacji będzie test „Znam patrona mojej szkoły” – załącznik nr 10.

Test ma formę konkursu dla wszystkich uczniów biorących udział w realizacji programu.

ZAJĘCIA 7

(Czas realizacji 1-2 godz.)

Cykl zajęć podsumowuje spotkanie z zaproszonymi żołnierzami Armii Krajowej.

CELE SPOTKANIA

- wręczenie uczniom dyplomów ukończenia programu przybliżającego postać patrona szkoły – załącznik nr 11.
- wręczenie nagród uczniom, którzy zwyciężyli w konkursie „Znam patrona mojej szkoły”,
- umożliwienie uczniom bezpośredniego kontaktu z żołnierzami – kolegami Macieja Kalenkiewicza, rozmowy, wspomnienia kombatantów.
- prezentacja zaproszonym gościom wystawy uczniowskich prac, które powstawały w czasie realizacji programu.

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK NR 1

„DZIECIŃSTWO „ (fragm, Jan Erdman „droga do Ostrej Bramy”, PWN, Warszawa 1990))

„ Maciej wcale nie zdradzał bojowego temperamentu. Zamiast przewodzić fornalskim chłopcom, wolał spacerować z nianią, starannie omijał zdradliwe miejsca („żeby ziaba nie ugryzła „), chętnie trzymał się maminej spódnicy i unikał rówieśników, bo był też od nich słabszy, a oni unikali jego – bo zmagania i porażki kwitował fontanną łez.

Ojciec zorientował się, że syn jest na najlepszej drodze do zostania mazgajem i wkroczył energicznie. Zakazał publicznie popłakiwać; Maciej miał odtąd znosić porażki w milczeniu i przygotowywać się do rewanżu. Zlikwidował opiekę niani, przykrócił protektorat matki. Kupił synowi przyrządy gimnastyczne, popierał gry, marsze, współzawodnictwo, wycieczki, naukę konnej jazdy, zabierał na polowania, a co najważniejsze – przekonał Maćka, że choć nie każdemu dorówna wzrostem czy bicipsem, to potrafi to nadrobić zręcznością i sprytem. Czyli „fortelem” jak mawiał pan Zagłoba, o którego istnieniu dowiedział się Maciek po raz pierwszy z czytanek mamy.

Sprawę hartowania Macieja ojciec traktował tak poważnie, że nie tylko sprawdzał ile razy syn podciągnie się na trapezie, ale sam stawał w drzwiach jadalnego pokoju w „bramce”, podczas gdy Maciej toczył z chłopcami walkę o piłkę w salonie. „

ZAŁĄCZNIK NR 3

„ZAINTERESOWANIA MACIKA” (fragm. Jan Erdman „Droga do Ostrej Bramy”, PWN, Warszawa 1990.)

„ Maciej lubił majsterkować i ja też byłem do tego chętny. Przez dłuższy czas szukał rozwiązania trudnego problemu *perpetuum mobile*, aż wreszcie zwierzył mi się, że takie rozwiązanie już ma: wystarczy w łódce zamiast wiosł włożyć coś z dwiema ciężkimi kulami na końcach, zanurzonymi do połowy w wodzie. Część zanurzona jako lżejsza musiałaby wydobyć się na powierzchnię, pociągając tym samym część ciężką w dół. Tak rozpędzone kule stale by się obracały, powodując ruch łodzi. Wynalazek nie został zrealizowany z powodu braku łodzi.

Pomysł *perpetuum mobile* odłożyliśmy, trochę wyśmiani przez Nulę (starszą o 3 lata siostrę Macieja), a zabraliśmy się do konstrukcji budzika wodnego. Czyja to była zasługa – nie wiem, ale rzecz się udało niespodziewanie.

W blaszance należało wybić maleńki otworek i umieścić ją na wodzie, aby wolno się napełniając opadła wreszcie na dno. Ten ruch przechyli przy pomocy dźwigni drugą blaszankę, pełną wody, która spłynie rynienką na poduszkę śpiącego. Im mniejszy otworek, tym więcej czasu wymagało napełnienie blaszanki. Przygotowaliśmy więc bańki z otworami różnej wielkości. Aby wypróbować nasz budzik, ustawiliśmy go na 4 bodaj godziny i pod rynną położył się do snu Maciek. Po północy zbudziło mnie wołanie: „Wstawaj, udało się!”. Był przemoczony, ale szczęśliwy.

Wtedy ja ze swoją poduszką przeniosłem się pod rynnę i z tym samym radosnym uczuciem przebudziłem się mokry nad ranem. Sądząc po kolejce, pomysł musiał być jego, a wykonanie wspólne. Gdy po latach uzyskał w Szkole Oficerskiej dyplom naukowy za wynalazek chroniący miny od pocisków, wcale nie byłem zaskoczony. Miał talent.

(...) Do tej pory uczyłem się w domu, tak, że przy egzaminie zabrakło mi wiadomości do klasy V, znalazłem się w czwartej razem z Mackiem. Odtąd łączyła nas nie tylko przyjaźń, ale i koleżeństwo. Podziwiałem jego zdolności, zwłaszcza w przedmiotach matematyczno – przyrodniczych.

Mnie przez cały rok nawiedzały kolejno różne poważne choroby, w których niekiedy towarzyszył mi Maciek. Kiedy gorączka opadła, to oddawaliśmy się lekturze najpiękniejszych książek, do których zaliczaliśmy „*Księgę dżungli*” Kiplinga, „*Lato leśnych ludzi*” Rodziewiczówny, a przede wszystkim *Trylogię* Henryka Sienkiewicza. Wiosną zapisaliśmy się do harcerstwa (2 Wileńska Drużyna im. Romualda Traugutta), aby wyżywać się na zbiórkach, ćwiczeniach i wycieczkach. Odpowiadało to naszym ambicjom przygodowym i dziwnej czci dla przyrody. Bywało, że gdzieś na skraju lasu zegnaliśmy w modlitewnym uniesieniu zachodzące słońce albo rozczulaliśmy się na widok rozkwitającego krzaka.” 22

ZAŁĄCZNIK NR 4

Warunki nauki w Korpusie Kadetów w Modlinie. (Maciek miał wtedy 14 lat – fragm. Jan Erdman, Droga do Ostrej Bramy, PWN, Warszawa 1990.))

„Pobudka o 6 rano, mycie zimną wodą, pół godziny gimnastyki, śniadanie, a potem 5 godzin lekcji, prowadzonych przez wykładowców w mundurze i cywilu. Po obiedzie kadeci mieli dwie godziny zajęć wojskowych, na których przerabiali program podchorążówki, dwie godziny na naukę własną (z obowiązkiem zachowania ciszy) i dopiero po kolacji godzinę czasu wolnego. Zbiórka na modlitwę, „Rota” , „*Wszystkie nasze dzienne sprawy*” i capstrzyk o 21.00 zamykały dzień.

Warunki bytowe były spartańskie: sypialnie zbiorowe, łóżka żelazne, jeden koc, siennik, jedzenie zdrowe ale skromne, a nawet zdaniem chłopców – skape. Za to nastrój był patriotyczny i budujący: Ojczyzna pisało się przez duże „O”, w niedzielę chodziło się czwórkami na mszę, święta narodowe obchodziło akademią i defiladą, a na Wielkanoc przystępowało do spowiedzi.”

ZAŁĄCZNIK NR 5

Listy Macieja do Nuli (fragm. Jan Erdman, Droga do Ostrej Bramy, PWN, Warszawa 1990.))

„

Modlin, 24 IX 1920r.

(...) Przedwczoraj w nocy miałem trochę gorączki i nie mogłem z godzinę spać. Zacząłem rozmyślać o domu i wszystkich moich najdroższych. Wychlipałem się wtedy porządnie. Na ogół jest mi teraz daleko lepiej niż na początku, gdyż zżyłem się już z kolegami. Odnoszą się oni do mnie dość sympatycznie, ale niektórzy z nich są strasznie źle wychowani. (...).

Modlin 14 I 1921 r.

(...) W pierwszych dniach byłem okropnie smutny i z byle czego płakać mi się chciało, ale teraz jestem w zupełnie innym usposobieniu. Profesorowie mnie lubią, koledzy również, więc jest mi wcale nieźle.

Trzy dni temu przyjechał generał Latour, wielu pułkowników i delegatów z Ministerstwa Oświaty. Nasza klasa popisała się dobrze. Przy pułkowniku odpowiadałem z polskiego, przy generale z matematyki, przy dyrektorze z fizyki, przy delegacie z historii – z dobrym skutkiem. „

ZAŁĄCZNIK NR 6

„Mały Maciek „

I. Chodził tak jak my do szkoły,
Często bywał też wesoły,
Lubił także majsterkować,
Bawić się i spacerować.

Refren: Maciej Kalenkiewicz „Kotwicz”
Maciej Kalenkiewicz „Kotwicz”

II. A gdy dorósł już i dojrzał,
To poważnie na świat spojrzął,
Został wielkim bohaterem,
A dla nas prawdziwym wzorem.

Refren: Maciej Kalenkiewicz „Kotwicz”
Maciej Kalenkiewicz „Kotwicz”

III. Nasza szkoła ma to imię,
Pamięć o nim nie zaginie,
No bo „Kotwicz” – Polak wielki,
To był żołnierz nad stan wszelki.

Refren: Maciej Kalenkiewicz „Kotwicz”
Maciej Kalenkiewicz „Kotwicz”

ZAŁĄCZNIK NR 8

Karta pracy wykonana na dużym arkuszu papieru – wzór. W miejsce kropek uczniowie wklejają karteczki z właściwymi odpowiedziami, które wybierają z przygotowanej rozsypanki(rozsypanka zawiera też błędne odpowiedzi)

Na mapkę nanoszą symbole i kolory zgodnie z legendą.

Wzór kart pracy:

Maciej Kalenkiewicz walczył o wolność Polski w czasie

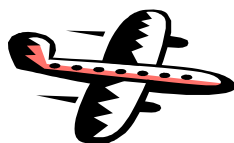
Druga wojna światowa trwała od do

W 1939 roku na Polskę napadły: i

 Polska

 Państwa, które napadły na Polskę

 Trasa lotu M. Kalenkiewicza

miejsce startu M. Kalenkiewicza

miejsce skoku M. Kalenkiewicza

Maciej Kalenkiewicz był żołnierzem AK czyli

Aby uniknąć aresztowania używał pseudonimu

Najmłodszy żołnierz AK rysował na murach znak Polski Walczącej.....

..... - to znak skoczków spadochronowych.

Maciej Kalenkiewicz zginął w roku.

Jego stopień wojskowy to

ZAŁĄCZNIK NR 9

Wzór rozsypanki.

DRUGIEJ WOJNY ŚWIATOWEJ	PIERWSZEJ WOJNY ŚWIATOWEJ	1945
1944	1939	1906
1918	ZWIĄZEK RADZIECKI	NIEMCY
ANGLIA	FRANCJA	ARMII KRAJOWEJ
PULKOWNIK	PODPULKOWNIK	„KOTWICZ”
KALENKIEWICZ	ARMIA KONSPIRACYJNA	MACIEJ

ZAŁĄCZNIK NR 10

Test - „Znam patrona mojej szkoły”

ZNAM PATRONA MOJEJ SZKOŁY

.....
(IMIĘ I NAZWISKO UCZNIĄ)

.....
(KLASA)

1. Patron naszej szkoły nazywa się: - 1p./

(*właściwą literę zaznacz kółeczkiem*)

- a) Jacek Czyżak
- b) Maciej Kalenkiewicz „Kotwicz”
- c) Wojciech Kętrzyński

2. Maciej Kalenkiewicz urodził się: - 1p./

- a) w Kętrzynie w 2001 roku,
- b) w Warszawie w 1944 roku,
- c) w Pacewiczach w 1906 roku.

3. Dopisz właściwe imiona do rodzeństwa Maćka. 2p./

4.

Maciek w

dzieciństwie był: - 4p./

(*wybierz i zaznacz kółeczkiem wszystkie poprawne odpowiedzi*)

- a) bojaźliwy,
- b) silny,
- c) słaby,
- d) płaczący,
- e) rozrabiający,
- f) samotny,
- g) odważny.

11. Połącz strzałką symbol z jego opisem. – 1p./

a) znak Skoczków Spadochronowych

b) znak Polski Walczącej

12. Rozwiń skrót: - 1p./

AK -

**13. Wymień sytuacje, w których towarzyszy nam sztandar szkoły.
– 4p/**

- a).....
- b).....
- c).....
- d).....

RAZEM – 23 punkty do zdobycia

ZDOBYŁEŚ..... punkty.